

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ШУМАРСТВО И ВОДОСТОПАНСТВО

Врз основа на член 54 став (3), од Законот за семенски и саден материјал за земјоделски растенија („Службен весник на Република Македонија” бр. 39/06, 89/08, 171/10 и 53/11), министерот за земјоделство шумарство и водостопанство, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА КОЛИЧИНИТЕ, УСЛОВИТЕ И НАЧИНОТ НА ЧУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИТЕ ПРИМЕРОЦИ ОД ВИДОВИ И СОРТИ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ РАСТЕНИЈА, КАКО И НАЧИНОТ НА РАБОТА НА ГЕН БАНКАТА

I. ОПШТИ ОДРЕДБИ

Член 1

Содржина на правилникот

Со овој правилник се пропишуваат количините, условите и начинот на чување на референтните примероци од видови и сорти на земјоделски растенија, како и начинот на работа на Ген банката.

Член 2

Значење на поимите

- (1) Ген банка е институција во која се чува и одржува семенскиот и садниот материјал на дивергентни популации и автохтони видови, со цел да се заштити биодиверзитетот и чување на референтни примероци на семенски и саден материјал од земјоделски растенија.
- (2) Референтни примероци се примероци од семенски материјал од земјоделски растенија кои се чуваат во Ген банка после нивно запишување во националната сортна листа.
- (3) Сорта е група на растенија во рамките на значењето на најниска ботаничка класификација, која може да се:
  - определи со изразени карактеристики кои произлегуваат од одреден генотип или од комбинација од генотипови
  - разликува од која било друга група на растенија, барем по една од изразените карактеристики и
  - третира како целина доколку тие карактеристики во размножувањето се постојани.
- (4) Растителни генетски ресурси се земјоделски и градинарски растенија, овошни и лозови насади, медицински и ароматични растенија, украсни растенија и растенија од дивата флора кои се користат во областа на земјоделството.
- (5) Стандардни примероци се примероци од семенски материјал од земјоделски растенија кои служат за споредување на сортата при испитување на нејзината производна и употребна вредност.

II. КОЛИЧИНИ, УСЛОВИ И НАЧИН НА ЧУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИ ПРИМЕРОЦИ

Член 3

Количини на референтни примероци

- (1) Во Ген банката се чуваат референтни и стандардни примероци од семенски материјал од земјоделски растенија.

(2) Количините од став (1) од овој член се различни во зависност од видот на земјоделските растенија и изнесува:

- 5 kg од секој примерок од групата на житни култури;
- 100 g од секој примерок од групата на ситно зрнести градинарски култури;
- 3 kg од секој примерок од групата на крупно зрнести градинарски култури;
- 300 g од секој примерок од групата на тревести фуражни култури;
- 1 kg од секој примерок од групата на ситни пеперугоцветни (легуминозни) фуражни култури;
- 2 kg за секој примерок од групата на крупни пеперугоцветни (легуминозни) фуражни култури;
- 500 g за секој примерок од групата на ситни маслодајни и влакнодајни култури;
- 3 kg за секој примерок од групата на крупни маслодајни и влакнодајни култури;
- 100 g за секој примерок од групата на медицински и ароматични растенија и
- 10 g за секој примерок од тутун.

Член 4

Услови на чување на референтните примероци

(1) Просторијата во која се наоѓа Ген банката треба да биде со соодветна големина за сместување на техничките уредите за чување на референтните примероци. Просторијата треба да е сува и со соодветна температура, обезбедена со природно и вештачко осветлување и да е изградена од цврст градежен материјал, лесно да се чисти, мие и дезинфицира.

(2) Техничките уреди се комори со систем за ладење или апарати за ладење, со специфични амбиентални услови кои треба да ги евидентираат внатрешните параметри, кои се:

- Температура на амбиентот каде се чуваат референтните примероци треба да изнесува +4 ° C;
- Влажноста на воздухот на амбиентот каде се чуваат референтните примероци треба да се движи во граници од 10-30%.

(3) Службеното лице треба дневно во два интервала на контролниот лист во Ген банката да ја евидентира температурата и влажноста во техничките уреди, како и времето на евиденција.

Член 5

Начин на чување на референтните примероци

(1) Управата за семе и саден материјал (во понатамошниот текст: Управа) по запишување на сортата во националната сортна листа, референтните и стандарните примероци ги доставува за чување во Ген банката.

(2) Во Ген банката референтните и стандарните примероци треба да се спакуваат во соодветна пластична амбалажа со завртка и внатре заедно со семенскиот материјал се става картонска етикета со податоци за сортата.

(3) На надворешната страна на амбалажа во која се чува референтните и стандарните примероци со водоотпорен маркер се означува колекционерскиот број под кој е заведена сортата во Ген банката.

(4) Доколку се забележи механичко оштетување на амбалажата веднаш треба да ги препакува и да ги запише истите податоци кои биле и на претходната амбалажа.

(5) Во случај кога ќе се забележат надворешни промени на семенскиот материјал тогаш се известува Управата за настанатата состојба со референтниот или стандартниот примерок.

(6) Секоја втора година треба да се анализираат квалитетните својства на семенскиот материјал од референтните и стандарните примероци.

(7) Во случај кога отпочнува да опаѓа животоспособноста на семенскиот материјал (помала 'ртлиност од 70%) или количините се намалени на половина од пропишаните во член 3 и став 5 од овој член, тогаш Ген банката треба да ја извести Управата за да обезбеди нов примерок од снабдувачот на семенскиот материјал.

(8) Периодот за чување на референтниот или стандардниот примерок во Ген банката зависи од видот на земјоделските растенија и од животоспособноста на семенскиот материјал со кој е даден за чување во Ген банката.

III. НАЧИН НА РАБОТА НА ГЕН БАНКАТА

Член 6

(1) Ген банката на Управата и доставува Извештај за видот, количините и начинот на чување на референтните и стандардните примероци (во понатамошниот текст: Извештај) и Информација за состојбите, активностите и проблемите во Ген банката, минимум еднаш годишно или повеќе пати во текот на годината по барање на Управата.

(2) Ген банката доставува податоци за потрошената електрична енергија, вода и други комунални давачки за нивно успешно функционирање, како и други материјални средства поврзани со активностите за чување на референтните и стандардните примероци, на Управата еднаш годишно.

Член 7

(1) Ген банката може да разменува информации и податоци со други сродни институции во Република Македонија и други земји.

(2) Ген банката, за научни цели или како примерок за постконтролни испитувања на сортата може да отстапи одредено мало количество на референтни примероци на научните установи.

Член 8

Влегување во сила

Овој правилник влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 18-241/3

20 септември 2011 година

Скопје

Министер,

Љупчо Димовски, с.р.